

مجموعه مقالات

اولین همایش ملی آمایش علم و فناوری

به کوشش:

دکتر حاکم قاسمی، دانشیار دانشگاه بین‌المللی امام خمینی^(ره)

www.ketab.ir

اردیبهشت ۱۳۹۷

سرشناسه	همایش ملی آمایش علم و فناوری (نخستین : ۱۳۹۷ : قزوین)
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه مقالات اولین همایش ملی آمایش علم و فناوری / به کوشش حاکم قاسمی ؛ ویراستار ادبی مینا کشاورز رضوان ؛ رئیس همایش سیدابوالحسن نائینی ؛ دبیر علمی همایش سعید خزایی ؛ دبیر اجرایی همایش مهرزاد ابدالی ؛ ناظر فنی حمید کلهر .
مشخصات نشر	قزوین : دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۶۳۳ ص. : مصور، جدول، نمودار .
شابک	978-600-5024-72-2
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
یادداشت	این همایش با حمایت مالی و معنوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی برگزار شده است.
یادداشت	کتابنامه .
موضوع	آمایش سرزمین -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع	Reclamation of land -- Iran -- Congresses
موضوع	تحقیق و توسعه -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع	Research and development -- Iran -- Congresses
موضوع	پردیس‌های پژوهش -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع	Research parks -- Iran -- Congresses
شناسه افزوده	قاسمی، حاکم، ۱۳۴۳ - گردآورنده
شناسه افزوده	نائینی، سیدابوالحسن، ۱۳۳۳ -
شناسه افزوده	خزایی، سعید، ۱۳۴۱ -
شناسه افزوده	ابدالی، مهرزاد، ۱۳۴۶ -
شناسه افزوده	ازمایش مدیریت و برنامه‌ریزی استان قزوین
شناسه افزوده	دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)
رده بندی کنگره	۹۱۳۹۰۵ / Q۰۸۱
رده بندی دیویی	۵۰۷/۲۰۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۵۶۰۶۵

عنوان	مجموعه مقالات اولین همایش ملی آمایش علم و فناوری
رئیس همایش	دکتر سیدابوالحسن نائینی
دبیر همایش	دکتر حاکم قاسمی
دبیر علمی همایش	دکتر سعید خزایی
دبیر اجرایی همایش	دکتر مهرزاد ابدالی
ویراستار ادبی	مینا کشاورز رضوان
ناظر فنی	حمید کلهر
صفحه آرایی	لیلا طهماسبخانی
طراح جلد	علی رامشینی
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۵۰۲۴-۷۲-۲
نوبت چاپ	اول ۱۳۹۷
قیمت	۵۰۰،۰۰۰ ریال
شمارگان	۵۰۰ جلد
ناشر	انتشارات دانشگاه بین‌المللی امام خمینی «ره» قزوین
قزوین، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی(ره)، تلفن ۳۳۹۰۱۴۲۶ - ۲۸۰	

این پایش با حمایت مالی و معنوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان قزوین برگزار شد.

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.
مسئولیت حقوقی و قانونی محتوای کتاب بر عهده نویسندگان است

فهرست مطالب.....	صفحه
۱.....	مقدمه
۲.....	پیام رئیس همایش
۳.....	پیام رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان قزوین
۴.....	فصل اول: مبانی نظری، روشها و چارچوبهای مفهومی
۵.....	نقشه راه به مثابه ابزاری برای برنامه ریزی منطقه ای علم و فناوری
۶.....	سوما رحمانی / هادی نیل فروشان
۲۵.....	ضرورت آمایش علم و فن آوری برای برنامه ریزی با رویکرد شهر هوشمند
۳۰.....	دکتر حمدرضا هل فروش / دکتر محسن بهرامی
۴۱.....	نگارگری بر توسعه علم و فناوری
۴۲.....	سعید قربانی / حمدرضا زاهدی
۶۳.....	اهمیت آینده نگرانی آمایش علم و فناوری
۶۴.....	محمد علی مطا
۷۵.....	تجارب آینده نگرانی کشورها در راستای سیاست گذاری علم و فناوری
۷۶.....	حاکم قاسمی / عباس صادقی
۷۷.....	مفهوم شناسی آمایش علم و فناوری مبتنی بر پیوند مبانی نظری سیاست گذاری، آینده نگاری راهبردی و آمایش
۹۹.....	سرزمین
۱۰۰.....	مسلم شیروانی ناغانی / فادیه شوری
۱۰۱.....	ارائه روش شناسی آمایش علم و فناوری مبتنی بر پیوند میان روش های کمی و کیفی آینده نگاری، سیاست گذاری
۱۱۷.....	و آمایش سرزمین
۱۱۸.....	عین الله کشاورز ترک / صبا اجاقی
۱۳۹.....	بررسی رابطه آینده نگاری فناوری و استراتژی صنعتی
۱۴۰.....	علی محمدی / زهرا امین افشار
۱۴۱.....	پیوند پارک های علم و فناوری با اقتصاد منطقه ای از طریق مراکز توسعه تکنولوژی (ارائه الگوی عملکرد پارک علم
۱۵۵.....	و فناوری بزد)
۱۵۶.....	علی اکبر قیومی / داریوش پورسراجیان / شهرام شکوهی
۱۵۷.....	بررسی ارتباط آمایش علم و فناوری و کارافزینی دانشگاهی در ایجاد و توسعه شرکت های کوچک و متوسط فناوری
۱۶۷.....	
۱۶۸.....	عین الله کشاورز ترک / علی حسن باباییان
۲۰۱.....	مروری بر رابطه بین آمایش سرزمین و آموزش عالی
۲۰۲.....	فهمه داودی / عباسعلی دریانی
۲۱۵.....	فصل دوم: زمینه ها و عوامل مؤثر در آمایش و توسعه منطقه ای علم و فناوری
۲۱۷.....	بررسی رابطه آینده پژوهی فناوری های نوظهور در برنامه ریزی آمایش سرزمین
۲۱۸.....	نادر زالی
۲۴۹.....	تبیین رابطه بین آمایش آموزش عالی با توسعه منطقه ای علم و فناوری
۲۵۰.....	سید رسول حسینی / فریبرز محمد هادی / مرضیه بختیاری
۲۷۳.....	نقش دانشگاه نسل سوم در توسعه علم و فناوری در قالب سیستم های نوآوری جدید
۲۷۴.....	سید محمدباقر نجفی / فرحناز محمدپور
۲۹۹.....	تحولات جمعیتی و آمایش علم و فناوری در ایران
۳۰۰.....	رسول صادقی / محسن شکریانی

- ۳۲۱..... شناسایی عوامل اثرگذار در استقرار خوشه های علم و فناوری / یویا نخجیرگان / متین عاشوری چهارده
- ۳۴۹..... عوامل کلیدی و نیروهای پیشران فناورانه در مطالعات آمایش آینده نگاری استان مرکزی / زهرا آخانی / منصوره داوودی جم
- ۳۷۱..... کاربرد اینترنت اشیا (IoT) در برنامه آمایش سرزمینی / محمد حسین قیسی زاده / عین اله کشاورز ترک / حمید صادقی
- ۳۸۷..... ضرورت توجه به جایگاه مراکز رشد در سند آمایش علم و فناوری با رویکرد همگرایی علم و فناوری / فاطمه ناظمی جنبابی / مجید قدیری
- ۳۹۷..... نقش و جایگاه پارک های علم و فناوری و مراکز رشد در آمایش علم و فناوری / فاطمه محمدیگی / معصومه صالحی / معصومه لطیفی
- تحلیلی بر تحولات فعالیتهای اقتصادی (عمده و صنعتی) استان همدان با استفاده از تحلیل انتقال- سهم طی
۴۲۱..... س های (۱۳۹۲-۱۳۸۳)
- غلامرضا فتحی پور
- ۴۳۵..... ساختار و عوامل مؤثر در تهیه مدل توسعه علم و فناوری / حمید فتحی زهائی
- بررسی مقایسه ای جایگاه پارک های علم و فناوری و شهرک های فناوری در سیاست گذاری و توسعه علم و فناوری
۴۴۷..... در کشور / حمید عزیز محمدلو
- فصل سوم: تأثیرات و پیامدهای آمایش توسعه منطقه ای علم و فناوری / ۴۶۷
- پیامدهای فرهنگی گسترش کمی آموختن و پژوهش در ایران / ۴۶۹
- سمیه فریدونی / زهرا رشیدی
- ۴۸۷..... آمایش آموزش عالی در استان های کشور مطالعه موردی: استان قزوین / نغمه مبرقعی دینان / ریحانه رسول زاده
- ۴۹۷..... آینده نگاری امنیت به عنوان زیربنای توسعه علم و فناوری / حسن بشیری / محمد رحیم عیوضی
- ۵۱۳..... واکاوی پیامدهای امنیتی پذیرش دانشجویان بین المللی بر پای آمایش منطقه ای / سید عباس هاشمی / فائزه کریمی
- ۵۳۵..... پیامدهای فرهنگی- اجتماعی توسعه منطقه ای علم و فناوری / دکتر حاکم قاسمی / مهسا فلاح حسینی
- ۵۵۱..... توسعه و تحول علم و فناوری در یک سازمان دانش بنیان از منظر سرمایه فکری / محمد رضا زاهدی / سعید قربانی
- ۵۷۳..... آینده نگری پیامدهای توسعه فناوری های ارتباطی بر انسجام و وحدت ملی / مهدی مطهرنیا
- توسعه منطقه ای علم و فناوری با تکیه بر نوآوری و ایجاد فرصتهای شغلی پایدار: رویکرد اقتصاد دانش بنیان / ۶۰۵
- سید محمدباقر نجفی / اسرین رحمانی

مقدمه

در شانزدهمین جلسه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) با هدف اجرای ماده ۲ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، و به منظور سامان‌دهی امر پژوهش، فناوری و نوآوری در استان‌ها و نیز فراهم سازی شرایط اصلاح و بهبود نظام نوآوری منطقه‌ای، تشکیل کارگروه‌های تخصصی پژوهش، فناوری و نوآوری در استان‌ها به تصویب رسید. این کارگروه‌ها ذیل شورای برنامه ریزی و توسعه استان‌ها به فعالیت می‌پردازند و طبق مصوبه هیأت وزیران، ریاست این مرکز بر عهده معاون ذی ربط استاندار است؛ نماینده وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در استان، به انتخاب وزیر، دبیر این کارگروه خواهد بود.

یکی از مهم‌ترین وظایف کارگروه‌های تخصصی پژوهش، فناوری و نوآوری در استان‌ها ارائه پیشنهاد در جهت تدوین و روز رسانی سند آمایش علم و فناوری استانی، و تدوین برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان مدت و بلندمدت آموزش، پژوهش، فناوری و نوآوری استان بر اساس سند آمایش مصوب است. بر این اساس تمامی استان‌ها ملزم به تهیه سند آمایش علم و فناوری شده‌اند. از این رو بهره‌گیری از دانش و تجربه‌ای که در سطح ملی در این زمینه وجود دارد و در عین حال تولید ادبیات علمی با هدف تبیین روش‌ها و الگوهای تهیه و تدوین سند آمایش به روش علمی ضروری به نظر می‌رسد.

برگزاری نشست‌ها و همایش‌های علمی یکی از راه‌هایی است که امکان پاسخ گفتن به این ضرورت را فراهم می‌کند و دریافت دانش صاحب‌طرحان و تجربه موجود در سراسر کشور را میسر، و نیز تولید ادبیات در این زمینه و ترویج آن را امکان‌پذیر می‌سازد. برگزار کنندگان همایش ملی آمایش علم و فناوری با این هدف این همایش را تدارک دیدند. امید دارند که این گام اولیه آغاز راهی باشد که تحقق اهداف کارگروه‌های تخصصی پژوهش، فناوری و نوآوری در استان‌ها را عینیت بخشد.

اهمیت و ضرورت‌های همایش

تغییرات سریع و گسترده محیطی، نظام‌های سنتی برنامه ریزی و مدیریت را با چالش‌های فراوانی مواجه ساخته است. برنامه ریزی مبتنی بر آمایش به عنوان راهی برای غلبه بر این چالش‌ها و بیرون کشیدن فرصت‌ها از دل تهدیدها شناخته می‌شود. از این رو آمایش سرزمین به دلیل تعطاف‌پذیری در برابر بدیل‌های متغیر آینده، با استقبال روز افزونی از طرف دولت‌ها و سازمان‌ها روبرو شده است. امروزه یکی از شاخص‌ها و معیارهای توسعه یافتگی، میزان انطباق برنامه‌های اجرایی هر کشور با بیعی و مطالعات آمایش می‌باشد. آمایش نوعی برنامه‌ریزی بلند مدت است که هدف آن سازماندهی اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و زیست محیطی به منظور تحقق آینده‌ای مطلوب است. این رویکرد، زمینه تعامل میان سه عنصر انسان، فضا و فعالیت، و نیز ارائه چیدمان منطقی و مناسب فعالیت‌ها را در عرصه سرزمین فراهم می‌کند. در این میان با توجه به نقش و تأثیر علم و فناوری در شکل دادن و ساختن آینده، و با توجه به شتاب و سرعت تغییرات در این حوزه، آمایش علم و فناوری به صورت برجسته مورد توجه قرار گرفته است. آمایش علم و فناوری دارای ماهیت میان رشته‌ای است و در آن از مفاهیم رشته‌های علمی مختلف از جمله: رشته‌های آمایش سرزمین، مدیریت راهبردی، آینده پژوهی، برنامه ریزی آموزش عالی، سیاست‌گذاری، سیاست‌گذاری علم و فناوری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای و مدیریت پژوهشی استفاده می‌گردد. آمایش علم و فناوری به عنوان یکی از ابزارهای مدیریت کلان پژوهشی، فرایند ارزیابی نظام‌مند عوامل طبیعی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ... با تکیه بر شناخت قابلیت‌ها و نیازهای حال و آینده منطقه‌ای

معین است که به منظور برنامه‌ریزی و یافتن خطوط راهنما برای افزایش توان‌مندی و پایداری توان- منطقه‌ای در حیطه‌های خاصی از پژوهش‌های علمی و فناوری صورت می‌گیرد. برای توسعه علم و فناوری، هرگونه برنامه‌ریزی باید در چارچوب سند آمایش علم و فناوری و براساس نیاز و توانایی‌های منطقه‌ای انجام گیرد؛ بنابراین برنامه ریزی و هدایت فعالیت های پژوهشی برای توسعه علم و فناوری، منوط به نتایج مطالعات آمایشی شده است.

اهداف همایش

مطالعات آمایش علم و فناوری، وابسته به نقشه کلان توسعه علم و فناوری کشور و اسناد بالادستی آمایش سرزمین است و در چارچوب آن صورت می‌گیرد. از این رو دستاوردهای آمایش علم و فناوری پشتیبان سیاست‌های توسعه علم و فناوری است. این مطالعات و دانش حاصل از آن‌ها، به دو دسته نظری و عملی تقسیم شده‌اند: در عرصه موضوعات نظری، خلاءهای فلسفی، روش‌شناختی و مفهوم‌پردازانه آمایش علم و فناوری مورد توجه قرار می‌گیرد و در عرصه عملی، به تجربیات عملی و دانش تجربی در این عرصه پرداخته می‌شود.

همایش آمایش علم و فناوری در پی گردآوری و ارائه نتایج مطالعات و دانش نظری و عملی مناسب، برای آمایش علم و فناوری را برپا می‌دارد. هدف از برگزاری این همایش آن است که با گردآوردن اساتید، صاحب نظران و پژوهشگران حوزه آمایش علم و فناوری در کنار هم، زمینه لازم را برای گفتگو و مبادله دانش و تجربیات موجود در این باره فراهم سازد؛ از سوی دیگر تلاش می‌شود با رقم زدن این رویداد علمی و پژوهشی، با ارائه مباحث و دیدگاه‌های مختلف درباره چیستی، چرایی و چگونگی آمایش علم و فناوری و بررسی ابعاد، آثار و پیامدهای آن مکان شناخت بهتر و بیشتر برای نهادها، سازمان‌ها و ذی-نفعان این حوزه فراهم گردد تا با شناخت بهتر و بیشتری، تدوین و اجرای سند آمایش علم و فناوری اقدام گردد. نظر به این‌که تدوین و تهیه سند آمایش علم و فناوری با هدف دستیابی به رشد و پیشرفت منطقه‌ای در راستای رشد و پیشرفت کشور، در دستور کار اساتید، کارشناسان، مدیران، برگزارکنندگان این همایش و گردآوری و جمع‌بندی نظرات مختلف درباره آمایش علم و فناوری، می‌تواند در فرآیند تهیه و تدوین اسناد آمایش علم و فناوری، راهبردپردازی، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی در سطوح ملی و منطقه‌ای مؤثر باشد و به تلاش‌ها برای آینده‌نگاری جهت رسیدن به آینده مطلوب، جهت‌دهی و شتاب بیشتری ببخشد.